

1) Ἀπὸ τῶρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἐνθ' ἄν.: Ἀποτονῶν καὶ ἔς τὸ ἐξῆς Οἶν. Ἀποτενῶ θ' εὐτάμ' ἀτο (θὰ τὸ κάμνωμεν) Χαλδ. Ἀποτενῶ θὰ ἔρχομαι πάντα αὐτόθ. Ἀποτενῶ ἀλλ' αἶκον δουλείαν κ' εὐτάγω (εἰς τὸ ἐξῆς δὲν κάμνω πλέον τέτοια δουλεία) αὐτόθ. 2) Ἐκ νέου, ἐξ ἀρχῆς Πόντ. (Κοτύωρ.): Ἐλ' ἃς σκαλώνωμε ἀποτονῶ (ἔλα ἃς ἀρχίσωμε κτλ.)

ἀποτούριγμαν τό, Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποτουρίζω.

Ἐπιπληξίς. Συνών. μάλωμα.

ἀποτουρίζω Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ ἀγνώστου β' συνθετικοῦ.

Ἐπιπλήττω τινά. Συνών. μαλώνω.

ἀποτουριχτὰ ἐπίρρ. Πόντ. (Κερασ.) ἀποτουριστὰ Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀποτουριχτός.

Ἐπιπληκτικῶς.

ἀποτούριχτος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ.) ἀποτούριγος

Πόντ. (Κερασ.) ἀποτούριστος Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀποταυριχτός < ἀποτουρίζω.

Περὶ τῆς στερητικῆς σημ. τοῦ ἀρκτικοῦ α ἰδ. ἀ- στερητ. 2 α.

Ὁ μὴ ἐπιπληχθεὶς.

***ἀποτοῦτος** ἄντων. δεικτικὴ ἀπέουτος Σύμ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τῆς δεικτικῆς ἄντων. τοῦτος, παρ' ἦν καὶ ἔουτος.

Οὔτος. Συνών. τοῦτος.

ἀποτουφίζω Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. τουφίζω.

Παύω ἀναδίδων, ἐκπέμπων ἀτμόν: Τὸ χῶμαν ἐτούφιζεν κί ἀτῶρα ἐπετούφιζεν.

ἀποτούφισμαν τό, Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποτουφίζω.

Παῦσις ἀναδόσεως ἀτμοῦ.

***ἀποτραγανίζω**, ἀποδρακανίζω Κρήτ. Μέσ. ἀποδρακανεῖομαι Κρήτ. ἀποδρακανοῦμαι Κρήτ. ἀποδακανοῦμαι Κρήτ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. τραγανίζω. Τὸ ἀποδρακανίζω ἐκ τοῦ ἀποτραγανίζω κατ' ἀμοιβαίαν μεταβολὴν ψιλῶν καὶ μέσων (τ-δ καὶ γ-κ). Εἰς τὸ ἀποδακανοῦμαι ἔγινε ἔκπτωσις τοῦ ρ πιθανῶς κατὰ τὸ ἀποδακάνω.

Ἀπειλῶ διὰ τριγμοῦ τῶν ὀδόντων καὶ μορφασμῶν, ἐπισείω ἐκδίκησιν: Ἄσμη.

Ἀξέγνωστος ἐκάθετο κ' ἐδάβαζε ἔς τὸ στρῶμα, μὰ οἱ Τούρκοι τοῦ ὠχθρεύουδο γαί τ' ἀποδρακανίζα.

ἀποτράγουδο τό, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. τραγοῦδι.

Τὸ τελευταῖον τραγοῦδι: Ἄς ποῦμε καὶ τ' ἀποτράγουδο.

ἀποτραγουδῶ ἄγν. τόπ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. τραγουδῶ.

Παύω νὰ τραγουδῶ τινά: Ἄσμη.

Εἶπα το τὸ πονλλάκι μου κί ἀποτραγουδήσά το κί ἀφίνω το νὰ κοιμηθῇ, γιατί ἀγρύπνησά το.

ἀποτράγωμαν τό, Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποτραγώνω.

Βλακώδης στάσις.

ἀποτραγώνω Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. τραγός.

Στέκομαι καὶ παρατηρῶ βλακωδῶς: Ντό ἐπετράγωσες καὶ τρανεῖς με;

ἀποτραύιγμα τό, ἀποταύρισμα Κρήτ. κ. ἀ. ἀπουταύρισμα Θράκ. (Αἰν.) Λέσβ. κ. ἀ. ἵποταύρισμα Κρήτ. ἵποταύρισμα Κύπρ. Μέγαρ. κ. ἀ. ἵπεταύρισμα Θράκ. ἵπιταύρισμα Θράκ. (Ἀδριανούπ.) ἀποτραύιγμα σύνηθ. ἀπουτραύιγμα βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποτραυῶ.

1) Ἐκτασις, τέντωμα, οἶον ράβδου, χειρὸς κττ. Κύπρ.: Εἶντα ἐν' τοῦτον τὸ ἵποταύρισμάν σου; β) Ἐκτασις τῶν μελῶν τοῦ σώματος, σκορδίνημα σύνηθ.: Ἐχω κᾶτι ἀποτραυίγματα, φαίνεται πῶς θ' ἀρρωστήσω σύνηθ. Ἄσ' τὸ ἵποταύρισμα καὶ πῆνε νὰ κἀνης δουλειά (πῆνε = πῆγαινε) Κρήτ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀπόκνησμά, ἔτι συνών. ἀποτζίγκωμαν, ἀποτουντούνισμα 2. 2) Ἀπόπειρα, προσπάθεια Κύπρ.: Ἐκαμες καλὸν ἵποταύρισμα, ἀμ-μὰ ἐν ἐτδέρτισες τὸν σκοπόν σου.

ἀποτραυιγμός ὁ, ΠΒλαστοῦ Ἀργῶ 217 ἀπουτραυ'μός Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποτραυῶ.

1) Τὸ νὰ ἀποσύρεται κἀνεὶς κᾶπου ΠΒλαστός ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Μηδὲ ἡ κατάρα καὶ τὸ παραπέταμα | μηδὲ ὁ ἀποτραυιγμός ἔς τῇ χλῖα τῇ χαμωκέλλα . . .

δὲν ξαναστένουν τὸν κατάχαμα πεσμένο.

2) Καιρὸς μεταγίσεως, ἐπὶ γλεύκους καὶ οἶνου Στερελλ. (Αἰτωλ.): Τῶρα εἵμασι ἀπὸν ἔς τὸν ἀπουτραυ'μό τ' κρασιοῦ. Συνών. ἀποτραυιξιά.

ἀποτραυιξιά ἡ, ἀμάρτ. ἀπουτραυ'ξιά Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποτραυῶ καὶ τῆς καταλ. -ξιά.

Ἀποτραυιγμός 2, ὁ ἰδ.: Ἀπουτραυ'ξιά εἶνι τῶρα, μὴ πιρ' μέν'ς καλὰ σταφύλια.

ἀποτραυιχτός ἐπίθ. ΚΠαλαμ. Κύκλ. τετραστ. 81 ἵποταυριστός Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποτραυῶ.

1) Ἐκτεταμένος, τεντωμένος Κύπρ.: Ἐποταυρίστην νὰ πκιάση τὸ ἴωρικόν τῶ ἐκοράτδισεν τὸ βνίδιν του τῶ ἔμεινεν ἵποταυριστός (ἐκοράτδισεν = πιάστηκε, βνίδιν = τὸ κάτω μέρος τῆς σπονδυλικῆς στήλης). 2) Ὁ ἀποσυρόμενος κᾶπου ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Περήφανη κ' ἐνγενικὴ καὶ μυστικὴ, μακρὰ

σὲ μὴ γωνιά ἀποτραυιχτὴ σιγὰ κί ἀλύπητα ξεψύχησε (ἐνν. ἡ γάττα).

ἀποτραυῶ, ἀποταυρίζω ἀμάρτ. ἵποταυρίζω Κύπρ. κ. ἀ. ἀποτραυῶ σύνηθ. Μέσ. ἀποταυρίζομαι πολλαχ. ἀπουταυρίζομαι πολλαχ. βόρ. ἰδιώμ. ἀπουταυρίζομαι Σαμοθρ. ἀποταυρίζομαι πολλαχ. ἵποταυρίζομαι Εὐβ. (Κύμ.) Κύπρ. Μέγαρ. Ρόδ. κ. ἀ. ἵπεταυρίζομαι Ἀδραμ. Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) Ρόδ. κ. ἀ. — Λεξ. Βυζ. ἵπεταυρίζομαι Θράκ. (Γέν. Σαρεκκλ.) ἵπιταυρίζομαι Ἰμβρ. ἀποταυρειῶμαι Σκῦρ. ἵποταυροῦμαι Κύπρ. ἵποταυρειοῦμαι Κύπρ. ἵποταυρειέμαι Καπ. ἵπεταυρειέμαι Καπ. ἵπουτραυίζομαι Θράκ. (Κομοτ.) ἀποτραυειέμαι πολλαχ. ἀπουτραυειέμαι πολλαχ. βόρ. ἰδιώμ. ἀποτραυειῶμαι πολλαχ. ἀπουτραυειῶμαι πολλαχ. βόρ. ἰδιώμ. ἵπετραυειέμαι Καπ. (Σινασσ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. ἀποταυρίζω. Ἰδ. Δουκ. ἐν λ. ταυρίζειν.

Α) Ἐνεργ. 1) Ἀπομακρύνω τινὰ ἀπὸ τινος, συνήθως τὸ μέσ. ἀπομακρύνομαι σύνηθ. : *Εἶναι καιρὸς ν' ἀποτρανίξῃς τὸ γιό σου ἀπὸ τὴν παρέα ἐκείνη. Σιγὰ σιγὰ ἀποτρανίχτηκε ἀπὸ τὸν δεῖνα. Ἀποτρανίχτηκε ἀπὸ τὴ συντροφιά - ἀπὸ τὰ γλέντια κττ. Πήγαινε 'ς τὸ σπίτι του γιὰ τὴν κόρη του, μὰ τὴν ἀποτρανίχτηκε. Ἦτανε σύντροφος 'ς τὴ δουλειὰ καὶ τὴν ἀποτρανεῖται. Χυμᾶ καὶ τὴν πιάν-νει ἀφ' τοῦ χέριν, μὰ ἐκείνη ἀποτρανίχτην καὶ τοῦ πῆρεν καὶ τὸ δαχτυλίδι του (ἐκ παραμυθ.) Χίος Ἀποτρανιγμένοι ναυτικοὶ (πρώην ναυτικοὶ) σύνηθ. || Φρ. Ἀποτρανῶ τὴν οὐρά μου (παύω ν' ἀναμειγνύομαι) Λεξ. Δημητρ. || Ποίημ.*

Ἀπὸ τὸ πάθος τὸ κακὸ νὰ τὸν ἀποτρανίξουν
ΛΜαβίλ. Ἔργα 25. Συνών. τοῦ μέσ. ἀκρίζω **Β 1.**

2) Ἐκτείνω, ἀπλώνω Κύπρ. : Ἐποταύρισην τὸ δέριν του τὸ ἔφτασεν τὰ χρυσόμηνια. Ποταυρίζω τὰ πόδια μου ὥσπου φτάν-νει τὸ πάλωμαν. Νὰ σοῦ ποταυρίσω τὴ βέργαν. || Ἄσμ.

Ποταύρισην τὸ δέριν του, μὴν μαδιαρκὰν τῆς βάλ-λει.

Τοῖν τε κερὸν ὅσον μποροῦσεν | τὸ ραβδὶν ἐποταυροῦσεν.

3) Σηκώνω ὑψηλὰ Κύπρ. : Ποταυρίζω τὸ μωρόν. **β)** Ἀμτβ. γίνομαι ὑψηλός, ὑψηλώνω Κύπρ. : Ἐποταύρισην τὸ δέντρον - τὸ κωπέλ-λιν - ἡ μούλα κττ. Συνών. ψηλώνω.

4) Ἀναδίδω βλαστόν, βλαστάνω Κύπρ. — ΔΛιτέρτ. Τζιωπρ. τραοῦδ. 3,74: Ποίημ.

Τῶν δ' ὄντας καλορριζώσω τῶν βῆν ἡ γῆ τῶν ἀθ-θίσω
τῶν ποταυρίσω κλώνους, νὰ ῥτῆς ποικατωθκῶν
τὰ κάλλη, τοὺς ἀθ-θούς μου γὰ νὰ σοῦ τοὺς ραντίσω.

Συνών. ἀναδίδω **Α 1.** 5) Ἐλκω, τραυῶ τι ἐκτός τινος πολλαχ. : Τὴν ἀποτρανίξα τὴ βάρκα (ἐνν. εἰς τὴν ξηράν). Καίτεια ἀποτρανιγμένα 'ς τὴν ξέρα γιὰ καλαφάτισμα πολλαχ. Μὲ τὴν ἀπόχη ν' ἀποτραυῆς ἕνα τοννόπουλλο ΚΜπαστ. Ἀλιευτ. 22.

6) Ἀντλῶ, μεταγγίζω πολλαχ. : Τ' ἀποτρανίξα τὸ κρασί. Κρασί ἀποτρανιγμένο (τοῦ ὁποίου συνετελέσθη ἡ ζύμωσις καὶ ἐπομένως ἐτοίμου πρὸς πόσιν) Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἀγκλῶ **Α 1.** 7) Τελειώνω τὸ τρανίγμα, τραυῶ τι ἐντελῶς Πελοπν. (Μάν.) : Εἶδα κ' ἔπαθα νὰ τ' ἀποτρανίξω τὰ ξύλα ἀπὸ τὸ κατώει.

Β) Μέσ. 1) Ἐκτείνομαι, τεντώνομαι πολλαχ. : Ἀποτρανίχτηκε νὰ φτιάσω ψηλὰ ἕνα κλαδί πολλαχ. Ἐποταυρίστηκα τὸ ἔκορα ἕνα σταφύλιν Κύπρ. Ἐποταυρίστην ἡ κάτ-τα 'ς τὸ λαρδὶν τῶν ἐν τὸ ἔφτασεν αὐτόθ. Ἐδωκέν του τὴν τὸ ἔμεινεν ποταυρισμένος αὐτόθ. 2) Ἐκτείνω τὰ μέλη τοῦ σώματος ἐξ ὑπνηλίας ἢ ἀδιαθεσίας, σκορδινῶμαι πολλαχ. καὶ Κατπ. (Συνασσ. κ.ά.) : Δὲν εἶμαι καλά, γιὰτὶ ἀποταυρίζομαι Κρήτ. Κάτι λέπω ποταυρίζεσαι, θὰ κρύωσις πιστεύω Μέγαρ. Μὴ πεταυρίζεσαι νὰ μὴ πάθῃς τίποτα Ἀρτάκ. Δὲ ξέρω τί τὸ Χάρω μ' ἔχω σήμερα καὶ πεταυρίζουμ' γούλ' μέρα Σαρεκκλ. Τί ἔχ' τοῦ πιδὶ κὶ γούλου ἀπουταβίζιτι; Σαμοθρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀποκνεάζομαι, ἔτι συνών. ἀποτίζιγκοῦμαι 1, ἀποτουντουνίζομαι (ἰδ. ἀποτουντουνίζω 3). Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Δουκ. ἐν λ. ἀποταυρίζειν «τὰ παρὰ φύσιν τὰ μέλη ἐκτείνειν σκορδινᾶσθαι ἔλεγον ἢ ἀποταυρίζειν». 3) Ἀπολαμβάνω τι, ἐπὶ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος Στερελλ. (Αἰτωλ.) : Ἀπουτρανεῖωμι ἀκόμα ἀπ' τ' ἀμπέλι μ'. Εἶχι ἕνα χουραφάκ' κὶ ἀπουτρανεῖταν ἀκόμα. 4) Ἀποσύρομαι ὅλως διόλου μακρὰν τῶν ἄλλων, οἶονεὶ ἀπομονώνομαι σύνηθ. : Ἀποτρανίχτηκε 'ς τὸ σπιτάκι της. Ἀποτρανίχτηκε 'ς τὴ γωνιά κὶ ἄρχισε νὰ διαβάζῃ. Ὁ δεῖνα εἶναι ἀποτρανιγμένος 'ς τὸ σπιτί του καὶ δὲν τὸν βλέπει κανένας σύνηθ. Πατριφτοῦκαν κὶ ἀπουτρανιχοῦκαν μέσ' 'ς τὸν σπιτί δουν Λέσβ. || Φρ. Ἀποτρανεῖωμι 'ς τὴ δάδα (εἰς οὐδὲν ἀναμειγνύομαι) Μύκ. Ἀποτρανεῖται 'ς τὴ γωνιά μου (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Πελοπν. (Μάν.) Συνών. τῆς μετοχ. ἀποσυρτός **Α 2.**

ἀποτραφιά ἡ, Χίος (Καρ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό, τοῦ οὐσ. τράφος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά.

Τὸ ἄκρον τοῦ ἀγροῦ τὸ ὁποῖον μένει κατ' ἀνάγκην ἀναροτρίωτον. Πβ. ἀποστροφὴ 1 β.

ἀποτραφιάζω Νάξ. ἀποτραφιάζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀποτραφιάζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. τραφιάζω.

Τελειώνω τὴν κατασκευὴν φράκτου.

ἀποτράφιασμα τό, Νάξ. ἀποτράφιασμα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀποτράφιασμα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποτράφιάζω.

Ἡ ἀποπεράτωσις τῆς κατασκευῆς φράκτου.

ἀπότραφος ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. τράφος.

Τοῖχος χωρίζων δύο ἀγρούς : Παροιμ. Καλὸς κακὸς ἀπότραφος, πέδε δέκ' ἀνέμους ἀπαδᾶ (καὶ μικρὰ προστασία παρέχει ὠφέλειαν. ἀπαδᾶ = ἐμποδιίζει).

***ἀποτραχηλίζω**, παθ. ἀποτραηλίζομαι Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ἀρχ. οὐσ. τραχηλός. Πβ. καὶ μεταγν. ἀποτραχηλίζω = ἀπάγχω.

Παθ. ὑφίσταμαι ἀποκοπὴν τοῦ λαιμοῦ : Ἐπετραηλίσεν ἡ γούλα τῇ λαυνί (ἀπεκόπη ὁ λαιμὸς τῆς λαγύνου).

ἀποτρελλαίνω κοιν. ἀποτρελλαίνω βόρ. ἰδιώμ. ποτρελλαίνω πολλαχ. ποτρελλαίνω πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. ποτρελλαίνω Εὐβ. (Στρόπον.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. τρελλαίνω.

Κάμνω κάποιον ἐντελῶς τρελλόν : Μ' ἀποτρελλάνει μὲ τὴν ὁμορφιά της - μὲ τὰ νάζια της κττ. Ἀποτρελλάθηκε ἀπὸ τὸν πόνο - ἀπὸ τὸν καημὸ - ἀπὸ τὸ χαμὸ τοῦ μονάκριβου παιδιοῦ του κττ. κοιν. Ἀφοῦ ἔζησε τρελλαίνοντας ἕναν κόσμον, κάνει τὸν κόσμον ν' ἀποτρελλαθῇ καὶ μὲ τὸ θάνατό της ἀκόμα ΚΠαλαμ. Τρισεύγ. 82. || Φρ. Τὸν ἀποτρελλάνανε ! (ἐπὶ ἀνθρώπου ἐπιρρεποῦς εἰς παραφροσύνην) σύνηθ. || Ἄσμ.

Ἀχ, πάω ν' ἀποτρελλαθῶ γιὰ μιὰς μικρῆς χατίρι ἀγν. τόπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀποδαιμονίζω καὶ ἀποπαλαβώνω.

***ἀποτρελλίζω**, μέσ. ἀποτρελλίζομαι Πόντ. (Κερασ.) ἀποτρελλίζομαι Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ ἀγνώστου β' συνθετικοῦ.

Φθείρομαι ἐντελῶς : Τὰ λώματά μ' ἐπετραλλίαν (τὰ ἐνδύματά μου ἐφθάρησαν).

ἀπότρελλος ἐπίθ. ΓΒιζυην. Ἀτθ. αὔραι 299.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ἐπίθ. τρελλός.

Ὁ ἐντελῶς τρελλός : Ποίημ.

Μᾶς ἐρωτᾶς συχνὰ πυκνὰ | ὁ κόσμος κάτω πῶς περνᾶ
'ς τ' ἀπότρελλό του σπιτί.

ἀποτρεχάμενος ἐπίθ. ἀμάρτ. ποτρεχάμενος Ρόδ. (Κάστελλ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ρ. ἀποτρέχω.

Ὁ ρέων : Ποτρεχάμενον νερό (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ στάσιμον). Συνών. τρεχούμενος (ἰδ. τρέχω).

ἀποτριβίδα ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀποτριβίδα.

Ἄρτος πλαττόμενος ἀπὸ τὰ ἐν τῇ σκάφῃ τοῦ ζυμώματος ὑπολείμματα τῆς ζύμης.

